

I N H O U D

Dossier Dematerialisering

Verkleinen van de papierafvalberg :
een lonende strategie
Voor minder energieverslindende informatie

p. 1-4

Het milieu en u

De staat van het milieu in het BHG
Bodemverontreiniging

p. 12-13

Dossier Energie

De energieprestatie van gebouwen
Waarom geen passiefproject?
Koolzaad in de Jardins d'Alexandre

p. 5-10

Wetgeving

Nieuwe wetgeving koeltechnici: alles over de
overgangperiode
Herkomstgarantiecificaten en groene licentie

p. 14

Tips

Energie: de vrijmaking van de energiemarkt

p. 11

Overzichtstabel nieuwe wetgeving

p. 15-16

D OSSIER DEMATERIALISERING

VERKLEINEN VAN DE PAPIERAFVALBERG : EEN LONENDE STRATEGIE

Afval

Op het werk wordt heel wat papier verbruikt. De cijfers zijn duidelijk: er is nog heel wat vooruitgang mogelijk. Een beetje or-

ganisatie en de oplossingen liggen in ieders bereik. Leefmilieu Brussel - BIM biedt geïnteresseerde Brusselse bedrijven en instellingen een reeks concrete instrumenten om het papierverbruik met 30 % terug te schroeven. Als 50% van de Brusselse kantoren deelneemt aan de actie "To print or not to print ?" dan levert dat jaarlijks een niet onaardige besparing op van 6 978 ton CO₂ en 4 355 ton papier.

België zou 's werelds grootste papierverbruiker zijn per inwoner. In 2004 bedroeg het zichtbare¹ papierverbruik van een Belg 335,4 kg. Op dit vlak verbruiken we meer dan de Amerikanen, die het hou-

den op 300,8 kg per inwoner. Dichter bij huis spreken de cijfers voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest boekdelen. Jaarlijks wordt ongeveer 238 000 ton papier- en kartonafval opgehaald. 60 % van die

¹ Het totale verbruik in België gedeeld door het aantal inwoners.

hoeveelheid is afkomstig van de professionele sector (bedrijven, instellingen enz.). Dat betekent dat elke Brusselse kantoorbediende gemiddeld 420 kg papier per jaar "verbruikt".

De actie "To print or not to print"

Pilootprojecten in 35 Brusselse organisaties, grote en kleine, uit de privé- en de openbare sector, hebben het aangetoond: door een performant beheer van de nieuwe technologieën kan het papierverbruik met 30% worden teruggeschroefd! Maar wat is nu precies een "performant beheer van de nieuwe technologieën"? Dat is een beheer dat is aangepast aan de kenmerken van de instelling in kwestie en is gebaseerd op de combinatie van de drie volgende benaderingen:

- Een individuele benadering: de medewerkers dienen gesensibiliseerd en opgeleid te worden om ervoor te zorgen dat ze meer doordacht gaan handelen: wanneer en hoe printen?
- Een structurele benadering, m.a.w. de aanpassing van de informatica-instrumenten: recto-versoprinten als standaardfunctie, stand-byfunctie van scherm, printers enz.;
- Een organisatorische benadering: nadenken over de organisatie van de

onderneming en over de werkprocedures: een papieren bedrijfskrant of een elektronische versie? Afstappen van de idee dat recto verso onbeleefd zou zijn enz.

De nieuwe technologieën bieden tal van oplossingen om het papierverbruik terug te dringen. Maar met welke beginnen we? De actie "To print or not to print" van Leefmilieu Brussel - BIM biedt een strategische denkoefening en stelt de instrumenten voor die aangepast zijn aan elke fase.

Voor wie nog niet echt vertrouwd is met het onderwerp of nog niet overtuigd is van het economische en ecologische belang van een gereduceerd papierverbruik, geeft Leefmilieu Brussel - BIM, met degelijk cijfermateriaal ter ondersteuning, tekst en uitleg bij de actie, de hoofdrolspelers en de rol van elk instrument.

Voor wie nog aarzelt om de handen uit de mouwen te steken, door gebrek aan tijd of "ervaring" terzake, pakt Leefmilieu Brussel - BIM uit met kant-en-klare instrumenten

waarmee een balans kan worden opgemaakt van het papierverbruik, het besparingspotentieel kan worden berekend en een actieplan kan worden bepaald en uitgevoerd. Om het gebruik van deze instrumenten te vergemakkelijken, organiseert Leefmilieu Brussel - BIM informatiesessies en stelt ze "kantoorgidsen" (facilitatoren) ter beschikking van de organisaties.

Concrete steun

De organisaties die reeds concrete maatregelen toepassen, kunnen zich alleen maar gelukkig prijzen. Meer nog dan wie ook, weten ze hoezeer een verandering in het gedrag een werk is van lange duur. De instrumenten die werden uitgewerkt voor de actie "To print or not to print" zijn een heuse inspiratiebron en een forse steun aan de reeds geleverde inspanningen. De e-learning (online-opleidingen) kan bijvoorbeeld een goede stimulans zijn voor de collega's.

Alleen maar voordelen

En vergeten we tot slot niet dat elk kilo papier dat u niet verbruikt een besparing

De actie "To print or not to print" in een notendop

"To print or not to print" is een vrijwillige actie die open staat voor alle geïnteresseerde instanties en is toegankelijk via de internetsite van Leefmilieu Brussel - BIM. Ze omvat:

Voor de verantwoordelijken:

- Informatie-instrumenten: inzicht krijgen in de eigen actie, die voorbereiden, de anderen erbij betrekken;
- Planningsinstrumenten: het eigen verbruik in cijfers vertalen, het eigen besparingspotentieel bepalen en de te voeren acties kiezen;
- Communicatie- en actie-instrumenten: poster, krant, tricks en tips.

Voor de werknemers:

- e-learning om online de eigen kennis van de nieuwe technologieën te testen en om nieuwe gedragingen aan te leren.
- De screensaver met tekening van Kroll.

Om de toegang tot deze instrumenten te vergemakkelijken, organiseert Leefmilieu Brussel - BIM informatiesessies en kunt u voor gepersonaliseerde tips terecht bij de Papierfacilitator. De volgende infosessie en voorstelling van de actie "to print or not to print" zal plaatsvinden op 24 januari 2008. De thema's en vragen die er aan bod zullen komen:

"To print or not to print", een actie, een methode; in hoeverre vaart uw bedrijf er echt wel bij? Illustratie van een praktijkvoorbeeld; hoe kunt u profiteren van een Papierfacilitator in uw organisatie?

Inschrijven doet u bij: Mevr. Marie-Claude Geleyn - mge@ibgebim.be - fax 02/775 76 21

betekent van 2,9 kilo CO₂-uitstoot. Een brandend actueel argument waarmee u het imago van uw organisatie extra waarde geeft. Tal van bedrijven die printers en fotokopieermachines verkopen, organiseren trouwens zelf ook opleidingen omtrent papierbesparend gedrag.

U werkt in een “papierverslindend” bedrijf? Spreek dan de verantwoordelijken aan of

geef ons hun gegevens door. Wij kunnen hen dan verder informeren over onze actie.

Nog een stap verder?

- Koop duurzaam: gerecycleerd papier, plantaardige inkt, onderhoudscontract.
- Hergebruik uw klein kantormateriaal: ringmappen, inlegvellen, opbergdozen ...

- Denk aan de kansarmen: informatica-materieel dat niet meer wordt gebruikt, kan hen nog prima van dienst zijn. Kansarmen zijn vaak ook een publiek waar fabrikanten geen oog voor hebben.

Meer info: www.leefmilieubrussel.be >
Professionelen

Mevr. Yannic Delmotte – yde@ibgebim.be
- 02/775.75.66

VOOR MINDER ENERGIEVERSLINDENDE INFORMATIE

“Dematerialiseren” betekent de voorkeur geven aan digitale informatie. Maar dat volstaat vaak niet om minder te verbruiken. Er moeten immers ook intelligente maatschappelijke keuzes worden gemaakt en het individuele gedrag moet ook bewuster en verantwoordelijker worden.

Wat betekent “dematerialisering” nu precies? Dematerialiseren draait rond de wil om de grondstoffenstroom in onze maatschappij te beperken. Het is een zeer ruim begrip dat kan worden toegepast op een land, een gewest of een stad. Maar het is ook iets zeer concreets dat elke dag in de praktijk kan worden toegepast.

Dematerialiseren is nauw verboden met de circulatie van informatie. Vandaag kunnen we informatie aflezen van een computerscherm. We kunnen ook beelden, films en muziek digitaliseren. Alles is zichtbaar, deelbaar en transporteerbaar in digitale vorm. Materiële ondersteuning is daarbij niet meer nodig. Het is echter een feit dat de informatisering tot nog toe het papierverbruik alleen maar heeft doen toenemen: + 5 % in 20 jaar op wereldschaal. België verbruikt elk jaar 240 000 ton printerpapier. Printen of kopiëren gaat immers zo makkelijk!

De digitalisering van gegevens maakt de informatie weliswaar veel “lichter”, de technologische vooruitgang of gewoon nog maar het verschijnsel “mode”, zorgt ervoor dat we computers, MP3-spelers, digitale fototoestellen en videocamera's ook steeds veel sneller gaan vervangen.

Om die consumptie te temperen, moeten we dus gaan “dematerialiseren” en op zoek gaan naar een nieuwe levensstijl en daarbij een paar gewoonten even met een kritisch oog bekijken! Hieronder volgen twee concrete gevallen in het Brussels.

Haven van Brussel

Op vijf uur varen van de haven van Antwerpen en op 120 km van de Noordzee, speelt de Haven van Brussel een belangrijke economische rol in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Reeds in 1996 onderschreef de Haven het handvest voor “ecoconsumptie en beheer van kantoorafval” dat werd uitgewerkt op initiatief van Leefmilieu Brussel

- BIM. Een paar jaar later kreeg de Haven zijn eerste ster als “ecodynamische onderneming”. Daarbij moeten 27 principes inzake ecobeheer worden gerespecteerd die in verband staan met verschillende milieudomeinen: energie, water, afval, lucht, mobiliteit, groene ruimten, bodem. In 2004 haalde de Haven van Brussel zijn tweede ster binnen.

In het lijstje acties die de Haven aan dit label hebben geholpen, staat de besparing inzake kantoorhulpbronnen hoog genoteerd. Een interne communicatiecampagne via affiches stimuleert de werknemers: “Laat ons samen papier besparen – Print recto verso – Maak geen nodeloze kopieën”. Door deze praktijk kon het jaarlijkse

D OSSIER DEMATERIALISERING

papierverbruik met 15 000 vellen papier (gerecycleerd en ongebleekt) gereduceerd worden. Het verbruik van inktpatronen kon ook met een vijftiental stuks worden teruggebracht, wat een besparing opleverde van bijna 660 euro.

Philippe Delcommune, preventie- en milieuadviseur van de Haven van Brussel: "We zijn erin geslaagd om een systeem voor milieubeheer te integreren in de bedrijfscultuur. Uiteraard ging dat niet vanzelf. We hebben daartoe een werkgroep opgericht, wekelijkse vergaderingen georganiseerd en indicatoren, procedures en consignes uitgewerkt. Op die manier kunnen de acties en de doelstellingen makkelijker en regelmatig worden opgevolgd. En met een prima motivatie van het personeel".

Watermaal-Bosvoorde

Met 400 medewerkers is de administratie van Watermaal-Bosvoorde, een van de 19 Brusselse gemeenten, begonnen met een serieuze denkoefening over dematerialisering. "We zijn wel al langer bezig met de beheersing van onze kosten", aldus Ghislaine De Graeve, van het Informaticacentrum van de gemeente. "Zo hadden we reeds eerder een heel systeem uitgewerkt voor de recuperatie van herbruikbare computeronderdelen om de kosten te drukken voor de vernieuwing van ons park. Maar de arbeidskosten, om alles te demonteer, op te slaan en om de onderdelen dan weer te monteren, gooiden iedere keer flink wat roet in het eten. Maar toen we daarvoor konden rekenen op een subsidie van Leefmilieu Brussel - BIM, werd onze

aanpak meer dan beloond. We konden immers ons hele computerpark vernieuwen met moderne onderdelen (moederkaarten, geheugen, processors), en tegelijkertijd schermen, toetsenborden, muizen, behuizingen en andere elementen die niet vervangen dienden te worden, gewoon opnieuw gebruiken."

Deze aanpak ging ook gepaard met een hele zoektocht naar vrije software. Het administratieve team van de gemeente gebruikt vandaag het besturingssysteem Linux, Open Office, de internetsuite Mozilla, het e-mailprogramma Thunderbird en het beeldbeheerprogramma Gimp. En ook dat helpt het prijskaartje te drukken!

De vermindering van het papierverbruik kreeg eveneens alle aandacht. Ghislaine De Graeve: "We hebben geopteerd voor een multifunctioneel toestel (printen, faxen, scannen, kopiëren) voor elke verdieping van onze diensten. Geleidelijk aan verdwijnen individuele printers en iedereen doet graag een kleine inspanning om zijn document te gaan oppikken op het eind van de gang. In onze programma's hebben we ook het pictogram laten verwijderen dat de printer in één klik activeert. De gebruiker moet eerst een afrolmenu doorlopen. Een zeer doeltreffende rem op het impulsieve printen!"

Tot slot heeft de gemeentelijke administratie van Watermaal-Bosvoorde de beslissing genomen om de notulen van het College niet meer af te drukken: die informatie is beschikbaar op het extranet

van de gemeente. Dat geldt trouwens ook voor de dienstnota's, de arbeidscontracten enz. Iedereen kan op het extranet en via het scherm lezen. Dat zijn dus honderden pagina's uitgespaard!"

DE ENERGIEPRESTATIE VAN GEBOUWEN

In de loop van 2008 legt een nieuwe wetgeving iedereen die bouwt of renoveert de verplichting op om de energieprestatievereisten te respecteren om gebouwen te verkrijgen die energiezuinig, gezond en comfortabel zijn.

In 2009 legt de wetgeving eveneens een energiecertificaat op voor gebouwen die worden verkocht of verhuurd. Net zoals bij elektrische huishoudtoestellen, waar een letter tussen A en G aangeeft of het toestel in kwestie weinig of veel energie verbruikt, zal het energiecertificaat gebouwen inde- len volgens de kwaliteit van hun globale energieniveau.

Als u eraan denkt te bouwen of te renove- ren, of als u een gebouw wil verkopen of verhuren, dan is dit ook uw zaak.

Waarom een nieuwe ordonnantie?

De Brusselse gebouwen – woningen en dienstensector – zijn goed voor ongeveer 70 % van alle energieverbruik in het Ge- west.

De bedoeling van de nieuwe ordonnantie "Energieprestaties en binnenklimaat van gebouwen" (EPB) bestaat erin om de energiekwaliteit van gebouwen te verbete- ren, of met andere woorden, er het ener- gieverbruik van terug te dringen. De goed- keuring van deze nieuwe regelgeving ligt in de lijn van een prioritaire en beslissende politieke keuze om de bouw- en renovatie- praktijken in Brussel te doen evolueren.

Wat wordt bedoeld met EPB?

De energieprestatie van een gebouw is de hoeveelheid energie die nodig is om te beantwoorden aan de verschillende be- hoeften die betrekking hebben op het ge- bruik van een gebouw (bijvoorbeeld voor verwarming, de productie van warm water, koeling, ventilatie, verlichting, ...).

Deze hoeveelheid benodigde energie is het resultaat van een berekening waar- bij verschillende factoren in aanmerking worden genomen die een invloed heb- ben op de vraag naar energie (zoals het ontwerp en de oriëntatie van het gebouw, de warmte-isolatie, het binnenklimaat, de technische kenmerken van de installaties,

de autoproductie van energie, ...).

Voordelen van de EPB

Investeren in een op energiegebied perfor- mant gebouw heeft een aantal voordelen:

- U vermindert de uitstoot van broeikasgassen in de atmosfeer.
- U hebt een gezondere en comfortabelere woning.
- U realiseert jaarlijks een aanzienlijke besparing dankzij een duidelijk lagere energiefactuur.
- Uw investeringen inzake energie- besparing worden gemiddeld na 5 jaar gerecupereerd.
- Uw gebouw krijgt een hogere markt- waarden bij de verkoop of de verhuur.
- Het EPB-certificaat informeert de kandidaat-koper of -huurder over de energiewaarde van het goed dat hij wenst te kopen en stelt hem ook in staat om die waarde te vergelijken met die van andere gebouwen.

Welke gebouwen zijn erbij betrok- ken?

De reglementering is van toepassing op alle gebouwen, behalve:

- Gebouwen kleiner dan 50 m², behalve wanneer het om een woning gaat;
- Voorlopige constructies van maximum 2 jaar;

- Bedehuizen;

- Industriële sites, werkplaatsen of landbouwgebouwen zonder woonfunctie die niet worden verwarmd of niet voorzien zijn van airconditioning of die weinig energie nodig hebben.

Wat zijn de drie grote luiken van de ordonnantie?

1. De vereisten voor nieuwbouw en reno- vatie

De nieuw te bouwen of te renoveren gebouwen waarvoor een stedenbouw- kundige en/of milieuvergunning nodig is, moeten de vereisten inzake de energie- prestatie respecteren.

Te respecteren vereisten uitsluitend voor nieuwbouw:

- Een globaal energieprestatieniveau: maximaal "niveau E";
- Een globaal niveau inzake thermische isolatie: maximale K;

Te respecteren vereisten voor nieuwbouw en renovaties:

- Een waarde inzake warmteweerstand van de wanden: minimale R of een warmtedoorgangscoefficiënt van wanden: maximale U;
- Ventilatiesystemen;
- Vereisten in verband met de technische installaties.

2. Certificaties

- Nieuwe gebouwen krijgen op het einde van de werken een certificaat met daarop hun energieprestatieniveau. Dat certificaat wordt opgesteld en afgeleverd door Leefmilieu Brussel – BIM.
- Gebouwen die te koop of te huur worden gesteld, moeten over een EPB-certificaat beschikken opgesteld door een erkende certificatie-instantie. Dat certificaat wordt dan door de verkoper overhandigd aan de koper in het geval van een verkoop. Bij een verhuur wordt het certificaat door de eigenaar overhandigd aan de huurder.
- Openbare gebouwen met een aanzienlijke passage en een totale oppervlakte van meer dan 1000 m² moeten hun energieprestatiecertificaat uithangen.

3. Technische installaties voor de productie van warm en koud

De plaatsing, vervanging of wijziging van een installatie moet gebeuren volgens de energieprestatievereisten bij de installatie en gedurende de exploitatieperiode. Anderzijds zullen bepaalde bestaande installaties op geregelde tijdstippen gecontroleerd en onderhouden moeten worden door een geregistreerd controleur en technicus.

Wanneer treedt de ordonnantie in voege?

De ordonnantie zal in verschillende fasen in voege treden:

- In juli 2008 voor de vereisten voor nieuw te bouwen en te renoveren gebouwen;
- Niet vóór 2009 voor de luiken "certificaties" en "technische installaties".

Waar informeren?

Het Gewest heeft verschillende acties voorzien om u te helpen een duidelijk beeld te krijgen van de nieuwe Ordonnantie en ze ook te respecteren:

- Informatie naar het grote publiek toe: seminars, folders, infofiches enz. ;
- Opleidingen voor adviseurs, attesteerders-controleurs, EPB-technici en voor architecten, studiebureaus, aannemers, administratieve ambtenaren enz. ;
- Vademecums en praktijkgidsen;
- Hulp- en rekensoftware;
- Facilitatoren voor de professionelen.

Meer informatie:

www.leefmilieubrussel.be > professionelen

WAAROM GEEN «PASSIEFPROJECT» ?

U plant een renovatie of een nieuwbouw? Kies dan voor "passief", met andere woorden voor een gebouw dat beantwoordt aan drie efficiëntiecriteria: laag specifiek verwarmingsverbruik, laag totaal energieverbruik en grote luchtdichtheid. Uw voordeel? Tot 100 euro premie per m² en tips en informatie van specialisten. En energie-uitgaven die 10 keer minder hoog zijn dan het gemiddelde voor bestaande gebouwen. Niet overtuigd? Bekijk dan eens de drie onderstaande voorbeelden. Die hebben betrekking zowel op kantoren, industriële gebouwen als op woningen.

De passiefprojecten (of projecten met laag energiegebruik) zijn betrekkelijk nieuw voor Brussel en voor België. Bij onze bureaus zijn ze al langer ingeburgerd (zelfs in de wetgeving). In de toekomst zullen ze echter ongetwijfeld sterk aan belang winnen. De nieuwe regelgeving inzake Energieprestatie en Binnenklimaat van gebouwen (EPB), en de energiekosten dwingen ons ertoe om onze bouwnormen te herzien.

Een "passiefgebouw" verwijst naar een vaste bouwnorm. Een passiefgebouw dient de volgende cijfers te kunnen voorleggen:

- een specifiek verwarmingsverbruik < 15 kWh/m².jaar;
- een totaal energieverbruik < 120 kWh_{prim}/m².jaar (< 42 kWh/m².jaar);
- een luchtdichtheid: n50 < 0,6/h.

Deze norm is zonder extra kosten haalbaar met:

- een degelijk overleg en een synergie tussen de verschillende betrokken partijen van bij het ontwerp;
- eenvoudige en beproefde technieken die in hoofdzaak zijn gebaseerd op een eenvoudige architectuur, een verbeterde isolatie en luchtdichtheid en een ventilatie met warmterecuperatie.

Over het algemeen brengt een passiefconstructie een meerkost met zich mee van 10 tot 15% in vergelijking met een traditionele bouwwijze.

Passiefgebouwen in Brussel

De eerste "passiefgebouwen" hebben ondertussen hun opwachting gemaakt in het Brussels gewest. De bouwheren zijn: Cit BLATON voor het eerste passiefkantoor, de onderneming Renove Electric voor het eerste industriële passiefgebouw en de Stad Brussel voor een woninggebouw. Drie toepassingen volgens het passiefconcept in drie verschillende activiteitssectoren: het ideale voorbeeld voor elk nieuw bouwproject in Brussel.

Cit Blaton

Schaarbeek. Bij Cit Blaton is het een drukte van jewelste. De maatschappelijke zetel is immers één grote bouwwerf. De achterbouw wordt verbouwd en vergroot (1000 m² kantoorruimte) tot een "passiefgebouw". Meteen ook een primeur voor het Brussels Gewest. De gebouwen zouden klaar moeten zijn begin 2008. Aan het roer: het architectenbureau A2M, dat niet aan zijn proefstuk toe is.

Concreet beoogt het project een energieprestatie van de gebouwschil en van de uitrusting die nog vrij ongebruikelijk is in België, terwijl die in andere landen zoals Oostenrijk, Duitsland enz. ondertussen al tot een norm is uitgegroeid. Of wat dacht u van drievoudige beglazing, isolatie van het dak en de wanden, een luchtdichtheid die veel strikter is dan de huidige normen,

Van project ... tot realisatie

Bron foto A2M

een verlichtingssysteem dat rekening houdt met de aanwezigheid van de bewoners en met het natuurlijke licht enz. Op zoek gaan naar energieprestaties zoals voor een conventionele verwarmingsinstallatie zal dus niet meer nodig zijn: de ventilatielucht zal dan immers dienst doen als verwarming.

Voor het comfort tijdens de zomer verloopt ook de koeling volgens het passiefprincipe: maximale vermindering van de interne aanvoer (T5-verlichting met sensoren voor het verlichtingsniveau en voor de aanwezigheid enz.) en de externe aanvoer, via zonblindes langs de buitenkant die de penetratie van zonnestralen minimaliseren. De betonnen structuur verleent het gebouw een voldoende inertie, en een natuurlijke verluchting 's nachts vult de passiefkoeling aan (principe van de "night cooling").

Economisch gezien is het project zeer zeker haalbaar. De premies en andere financiële stimuli dragen daar uiteraard hun steentje toe bij. Maar is er in feite een re-

den om dit soort veelbelovende projecten voor de toekomst niet te steunen?

Kantoorgebouw van 1000 m² PASSIF U 16 en E40.

Economische balans:

- Extra investeringskosten: + 212 euro/m²
- Vermeden investeringen: - 180 euro/m²
- Energiewinst per jaar: gas / elektriciteit: - 6 euro/m²
- Terugbetaaltijd: 5,1 jaar

Milieubalans:

besparing: 30 T CO₂/jaar

Renove Electric

Ganshoren. De onderneming Renove Electric verhuist. Niet alleen de productie-site verandert van plaats, ook de bouwwijze van de nieuwe gebouwen is niet meer dezelfde. De criteria gaan duidelijk de passiefrichting uit. Er werd immers zeer veel aandacht besteed aan het ontwerp zelf van het gebouw, een kernelement voor dit soort projecten.

De doelstelling van het bedrijf voor de nieuwe zetel gaat een stuk verder dan alleen maar het energieaspect. Er wordt ook naar gestreefd om de impact op het milieu tot een minimum te beperken. Een denkoefening die leidt tot een bioklimatologische benadering, een supergeïsoleerde gebouwschil, een rationeel ontwerp van de ruimtes, de recuperatie van regenwater, de behandeling van afvalwater enz.

Het gebouw wordt opgesplitst in twee zones: een kantoorzone aan de straatkant en een opslag/werkplaatszone achteraan het perceel. De plannen van architect Moureau werden voorgelegd aan het bureau 3E dat tot taak had om de mogelijkheden te bestuderen om het gebouw te laten overeenstemmen met de "passiefnorm" en de vereiste technische installaties te optimaliseren met het oog op energierendement.

Augustus 2007
(Bron Renove Electric)

De isolatie werd sterk doorgedreven en er werd werk gemaakt van de luchtdichtheid. Het project werd zo ontworpen dat de gebouwschil van de kantoren een coëfficiënt K21 bereikt terwijl die van de werkplaatsen een waarde K13 zou moeten halen. Met in het achterhoofd het feit dat industriële gebouwen op dit moment aan geen enkele isolatienorm zijn onderworpen in Brussel en dat kantoren een niveau K65 moeten respecteren, is meteen duidelijk welke inspanningen werden geleverd door het bedrijf inzake isolatie. De werf werd gestart eind maart 2007 en het gebouw zou klaar moeten zijn begin 2008.

Gebouw van 1.500 m². - PASSIEF K 21(kantoren) en K 13 (werkplaats)

Economische balans:

- Extra investeringskosten: + 200 euro/m²
- Vermeden investeringen: - 104 euro/m²
- Energiewinst per jaar: gas / elektriciteit: - 10 euro/m²
- Terugverdientijd: 10 jaar

Milieubalans:

Besparing: 8 T CO₂/jaar

Complex L'Oréal: 28 woningen

Brussel-Stad. De verbouwing van het oude complex L'Oréal in 28 woningen van hoge milieukwaliteit ("High Environmental Quality"-benadering) toont de duidelijke wil aan van de Stad om een aangenaam leefkader en performante inrichtingen aan te bieden aan haar inwoners. Een voorbeeld voor elke projectontwikkelaar.

Hier is de "passiefdoelstelling" moeilijker te bereiken omdat het gaat om een renovatie en niet om een nieuwbouwproject. Maar de denkoefening zal worden geconcretiseerd daar waar de passiefplannen daadwerkelijk kunnen worden uitgevoerd. Er wordt daarbij naar gestreefd om het verbruik voor verwarming van 266 kWh/m².jaar terug te brengen naar 85 kWh/m².jaar en de prestaties te benaderen van een gebouw met "laag energiegebruik" (momenteel ligt de norm binnen het BHG op 60 kWh/m².jaar), wat voor dit project

neerkomt op een besparing van 35 000 m³ gas en 75 ton CO₂ per jaar.

Er werd eveneens rekening gehouden met het comfort tijdens de zomer, met het oog op de toekomstige PEB2. Aan de buitenkant werden schuifluiken geïnstalleerd in zones die sterk opwarmen en bepaalde dubbele beglazing is van het "spectraal-selectief"-type. Het einde van de werf is gepland voor juni 2008.

"Fotoproject" van het oude complex "l'Oréal" omgevormd tot woningen met laag energiegebruik (bron: A2M)

Gebouw met 28 appartementen (2 936 m²)

Laag energiegebruik: K 35 en E 69

Economische balans:

- Renovatiekostenprijs: 850 euro excl. btw/m², wat 250 euro/m² minder is dan de gemiddelde verbouwingskostenprijs van gebouwen van de Grondregie van Brussel-Stad (1 100 euro excl. btw/ m²).

Milieubalans:

- Besparing: 75 T CO₂/jaar

U bouwt?

Het “passief/laag energiegebruik”-principe zou de norm moeten zijn voor nieuwbouw en zou ernstig overwogen moeten worden bij renovaties. Het is immers perfect mogelijk om dit principe toe te passen op alle activiteitensectoren - kantoren, industrie, woningen,... Steeds meer Belgische actoren (u vindt ze terug op de site van

het Passiefhuis Platform: www.passiefhuisplatform.be) doen op dit vlak trouwens steeds meer kennis op om te kunnen inspelen op een vraag die de komende jaren ongetwijfeld een aanzienlijke toename zal kennen.

Deze nieuwe bouwrends en technieken hebben in andere landen reeds hun deugdelijkheid, prestaties en economische ren-

dabiliteit op lange termijn bewezen. Financiële steun is gelukkig – of jammer genoeg – vaak nog nodig om dit soort projecten te stimuleren. Het is echter in de eerste plaats een kwestie van burgerzin die een leidraad zou moeten zijn voor de bouwheren: het besef dat onze projecten en onze daden een zekere milieuverantwoordelijkheid met zich meebrengen.

STEUNMAATREGELEN EN PREMIES, U KUNT GAAN PLANNEN!

1. Methodologische steun:

- Passiefhuis Platform in België: www.passiefhuisplatform.be
- Energiefacilitator Tertiaire Sector: 0800/85.775 of facilitator.tertiar@ibgebim.be

2. Publicaties:

- De adviesgidsen voor collectieve huisvesting. Met hun praktische fiches voor bouwheren en technische clausules voor bestekken zijn deze adviesgidsen een degelijke referentie voor het ontwerp van nieuwe gebouwen of voor de renovatie van bestaande gebouwen om te kunnen komen tot de energieprestaties van een gebouw met “laag energiegebruik”
- Typebestekken voor de tertiaire sector: zelfde principes en doelstellingen als de adviesgidsen: kunnen worden gedownload van www.leefmilieubrussel.be > professionelen

3. Financiële steun:

- 50 % voor een energieontwerpstudie van een toekomstig gebouw
- 30 % tot 50 % voor aanzienlijke investeringen inzake energie
- van 40 tot 50 % voor investeringen waarbij gebruik gemaakt wordt van hernieuwbare energiebronnen
- 100 euro/m² tot 150 m² en 50 euro/m² voor meer dan 150 m² voor een nieuwbouw passiefhuis of een renovatie met laag energiegebruik (woning)
- economische expansiesteun
- fiscale aftrek voor energiebesparende investeringen ten belope van 14,5 % van het investeringsbedrag

Informatie : www.leefmilieubrussel.be > REG in de bedrijven

4. Nuttige websites:

- Leefmilieu Brussel - BIM: www.leefmilieubrussel.be
- Passiefhuis Platform in België: www.passiefhuisplatform.be/
- PEP - Promotion of European Passive Houses: www.europeanpassivehouses.org (doelstelling van de PEP is de promotie van de mogelijkheden van het passiefprincipe in Europa);
- Cepheus - Cost Efficient Passive Houses as European Standards: www.cephus.de (bouw van 250 passiefwoningen in 5 Europese landen gevolgd door systematische meetcampagnes);
- Brussels Agentschap voor de Onderneming: www.abe-bao.be

ENERGIE : koolzaad in de Jardins d'Alexandre

De eerste warmtekrachtkoppeling (WKK) in de woningsector toegepast op alle woningen, zestien lofts in totaal, is een feit. Voor de “Jardins d'Alexandre”, in Vorst, werd geopteerd voor een warmtekrachtkoppeling op koolzaadolie, de tweede in het Brussels Gewest. De koolzaadolie staat in voor de productie van elektriciteit en verwarming.

De zestien nieuwe lofts, ondergebracht in de oude gieterij Alexandre in de Van Volxemlaan, zijn hypermoderne gebouwen die verwijzen naar het industriële verleden: het dak, bijvoorbeeld, is dat van een fabriek uit het begin van de 20ste eeuw. Een warmtekrachtkoppeling op koolzaadolie maakt het plaatje compleet.

Warmtekrachtkoppeling is een techniek waarbij tegelijkertijd elektriciteit en warmte worden geproduceerd. Ze wordt gerealiseerd via een generator die draait op aardgas, (bio)diesel of koolzaadolie. Een alternator produceert elektriciteit. Een warmtewisselaar recupereert de warmte van het koelwater en de uitlaatgassen om warm sanitair water te produceren of om gebruikt te worden voor de verwarming. Groot voordeel: met warmtekrachtkoppeling kan 85 % van de verbruikte primaire

energie gevaloriseerd worden, wat een primaire energiebesparing oplevert van ongeveer 15% in vergelijking met de afzonderlijke productie van dezelfde hoeveelheden warmte en elektriciteit.

De warmtekrachtkoppeling van de Jardins d'Alexandre, waarbij 42 000 liter koolzaadolie per jaar wordt verbruikt, moet 40% van de verwarmings- en 35% van de elektriciteitsbehoeften dekken. Dit levert aanzienlijke besparingen op inzake primaire energie en vooral inzake de uitstoot van CO₂.

31 000 euro winst per jaar

Warmtekrachtkoppeling op koolzaadolie vermindert eveneens de productie van CO₂, die drie keer lager ligt in vergelijking met warmtekrachtkoppeling op aardgas (of 4 keer minder dan traditionele verwarmingssystemen). Op deze manier kan jaarlijks 74 ton CO₂ worden vermeden. Bij elke schijf van 217 kilo CO₂ die kan worden vermeden, krijgen de eigenaars een groen certificaat, dat ze dan kunnen verkopen aan de elektriciteitsleveranciers tegen de huidige prijs van 92 euro. In totaal krijgen ze dus 340 groene certificaten per jaar, wat jaarlijks ongeveer 31 000 euro oplevert.

In totaal besparen de Jardins d'Alexandre jaarlijks 22 000 euro op de globale energiefactuur. Met een investering van 78 000 euro (subsidies daar reeds van afgetrokken), is de installatie na ten hoogste drieënhalve jaar terugbetaald.

Het Brussels Gewest hoopt dat de warmtekrachtkoppeling van de Jardins d'Alexandre andere gelijkaardige projecten stimuleert. Er is nog heel wat potentieel: er zijn tot nog toe nog maar een twintigtal warmtekrachtkoppelinginstallaties in Brussel.

U hebt een interessant project? Neem dan contact op met de Energiefacilitator WKK, 0800/85 775 - facilitator.wkk@ibgebim.be
Praktische info: www.leefmilieubrussel.be > professionelen

Ter herinnering geven we nog even mee dat naast de groene certificaten, het Brussels Hoofdstedelijk Gewest ook een Energiepremie toekent van 50 % voor de haalbaarheidsstudie, 30 % voor een warmtenetwerk en een investeringssteun van 20 %.

zie www.leefmilieubrussel.be > professionals

AANBOD VOOR DE GEÏNTERESSEERDE ONDERNEMINGEN EN SCHOLEN

Duurzame kantines

Bent u directeur, leerkracht, kok, manager, milieuadviseur, ... in een onderneming of school?

Leefmilieu Brussel- BIM (*) stelt, in het kader van een proefproject, ondernemingen en scholen het volgende voor : de invoering en proefbegeleiding van 40 tot 60 collectiviteiten in het Brussels Gewest voor de ontwikkeling van kantines met

duurzame maaltijden (maaltijden die zijn bereid met producten die passen binnen een benadering van kwaliteit, met een voorkeur voor plaatselijke producenten en voor seizoensproducten, uit de biologische landbouw en/of rechtvaardige handel, waarbij het duurzame beheer van de collectiviteit wordt bevorderd, met name door een beperking van de verspilling). Deze begeleiding is gratis voor de ondernemingen.

Als u geïnteresseerd bent, kan u dat te kennen geven voor eind januari 2008, bij Bioforum : tel. : 081.61.46.55, fax : 081.61.01.45, e-mail : wallonie@bioforum.be (met als “subject” : « duurzame collectiviteiten in het Brussels Gewest »).

(*) Leefmilieu Brussel-BIM, met de steun van de Brusselse Minister van Leefmilieu en Energie Evelyne Huytebroeck, opdracht toevertrouwd aan de vzw Bioforum Wallonie.

De vrijmaking van de energiemarkt

De meeste bedrijven die zijn gevestigd in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kunnen sinds 1 juli 2004 zelf hun elektriciteits- en gasleverancier kiezen. Particulieren en gemengde klanten (mengeling van professioneel en privégebruik, bijv. vrije beroepen) genieten sinds 1 januari 2007 ten volle van de vrijmaking van de elektriciteits- en gasmarkt.

Een leverancier kiezen

Als u geen leverancier kiest, dan krijgt uw onderneming een standaard leverancier toegewezen. Uw distributienetbeheerder Sibelga duidde Electrabel Customer Solutions aan als standaard leverancier. Deze leverancier zal u energie leveren zolang u geen nieuw contract ondertekent. Het is eigenlijk een beetje alsof u een impliciet contract hebt van onbepaalde duur met een opzegperiode van een maand. Voor een nieuwe aansluiting moet u echter wel een leverancier kiezen.

Het is doorgaans in uw eigen belang om een leverancier te kiezen, om met andere woorden een contract te ondertekenen bij de historische leverancier of bij een nieuwe speler op de markt. De lijst met leveranciers vindt u op www.brugel.be.

Waar moet u op letten?

Voor u uw handtekening zet onder een contract, moet u letten op de volgende punten:

- prijs (vast of variabel)
- al dan niet geïndexeerde prijs (bijv. Endex-index: elektriciteitsbeurs)
- duur van het contract
- andere contractuele voorwaarden (opzegging, ...)
- al dan niet hernieuwbaar karakter van de energie: elektriciteit afkomstig van hernieuwbare energiebronnen

(waterkracht, wind, biomassa, kwalitatieve warmtekrachtkoppeling, ...)

- geleverde diensten: krijgt u een snel en duidelijk antwoord wanneer u informatie wenst of een klacht hebt? Daar moet u zelf kunnen over oordelen wanneer u contact opneemt met de leveranciers.

Als u niet de tijd hebt of de nodige kennis van zaken, dan kunt u terecht bij bepaalde gespecialiseerde bedrijven die u kunnen helpen bij de keuze van de geschikte leverancier.

Rol van Sibelga

Sibelga is geen leverancier meer. Sibelga is uw distributienetbeheerder. Dat betekent dat Sibelga verantwoordelijk is voor de installatie en het onderhoud van de kabels voor midden- en laagspanning, en voor de midden- en lagedrukleidingen. Sibelga is eigenaar van de tellers en u moet dus deze instantie contacteren voor een nieuwe aansluiting of voor werken aan uw installatie. Het is eveneens Sibelga dat, via zijn filiaal Metrix, verantwoordelijk is voor de telleropnames. Metrix geeft die door aan uw leverancier opdat die dan zijn factuur zou kunnen opstellen. Uw eventuele vragen over de tellerstand dient u te richten tot uw leverancier.

De elektriciteits- en gasprijs

Electriciteit

De eindprijs die door de gebruiker wordt betaald, bestaat uit vier elementen:

- de energieprij, waarin de productiekosten zitten, vermeerderd met de marge van de producent, en met de marge van de leveranciers;
- de vervoerkosten (hoogspanning);
- de distributiekosten (laagspanning);
- de taksen en heffingen.

Verder wordt de prijs ook nog bepaald door de technische kenmerken van uw aansluiting en van uw gebruikersprofiel.

De elementen 2 en 3 zijn gereguleerd, wat betekent dat ze zijn goedgekeurd door de CREG, de federale reguleringsinstantie. Element 4 wordt bepaald door de overheden. Element 1 wordt daarentegen vrij bepaald door de markt.

Gas

Voor het gas is de structuur iets eenvoudiger:

- de energieprij omvat de kosten voor de exploitatie (in het buitenland) en de invoer, vermeerderd met de marge van de "producent" en de invoerder, en met de marge van de leverancier;
- de distributiekosten (omvatten eveneens het transport);
- de taksen en heffingen

Elementen 2 en 3 zijn gereguleerd, element 1 wordt vrij bepaald.

Voor vragen aangaande de energieprij en de details van uw factuur, neemt u contact op met uw leverancier.

U wil hier meer over weten?

Surf naar www.brugel.be

Als u daar niet meteen het antwoord terugvindt op uw vraag: 0800 97 198,

info@brugel.irisnet.be

BRUGEL (Brussel Gas Electriciteit) is de regulator van de energiemarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Staat van het leefmilieu in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest

Welke acties heeft Leefmilieu Brussel gevoerd naar de ondernemingen in de loop van de periode 2003 - 2006? Welke inspanningen werden reeds geleverd om de emissie van broeikasgassen en verontreinigende gassen terug te dringen? Welke stappen werden er al ondernomen om de geluidsoverlast te beheren, bodems te saneren, afvalwater te zuiveren, om afval te voorkomen, te behandelen en te recycleren? Wat houdt de REACH-wet precies in, die betrekking heeft op een paar honderd Brusselse bedrijven die chemische

producten gebruiken (drukkerijen, oppervlaktebehandeling, de voedingsmiddelenindustrie enz.)?

U vindt het antwoord op deze en op tal van andere vragen terug in het laatste rapport over de staat van het Brusselse milieu, dat voortaan beschikbaar is op internetsite van Leefmilieu Brussel – BIM: www.leefmilieubrusssel.be

Dit rapport beantwoordt aan een wettelijke verplichting en mikt op een betere toegankelijkheid van de informatie met betrekking tot het milieu. Het heeft tot doel sociaaleconomische actoren en de burgers te helpen een beter zicht te krijgen op de belangen die op het spel staan, op de staat van het Brusselse milieu, op de trends en

de acties die worden gevoerd met betrekking tot de kwaliteit van het Brusselse leefmilieu en tot het beheer van de natuurlijke hulpbronnen.

De toegang tot kwalitatieve milieu-informatie is immers een onontbeerlijk hulpmiddel om op een doeltreffende manier een proces in gang te kunnen zetten dat kan leiden tot een verandering in de productie- en consumptiemethoden. Daardoor kan geleidelijk aan de "ecologische voetafdruk" van de menselijke activiteiten worden verkleind. Een versie van dit rapport voor het grote publiek staat momenteel in de steigers.

Meer info:
info@leefmilieubrusssel.be

Bodemverontreiniging

Leefmilieu Brussel - BIM is momenteel bezig met een grootscheepse actie ter validatie van een ontwerp van inventaris van verontreinigde bodems in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest. Doel: alle verontreinigde bodems in kaart brengen, wat op termijn moet kunnen leiden tot een gezondere leefomgeving voor de inwoners.

Bodemverontreiniging is niet altijd zichtbaar, maar bestaat wel degelijk en is een gevaar voor de gezondheid en het milieu. Er zijn verschillende manieren om rechtstreeks of onrechtstreeks in contact te komen met een verontreinigde bodem: het inademen van uitwasemingen, het eten van groenten die op vervuilde gronden zijn gekweekt, of het drinken van water dat erdoorheen is gedrongen. Na zeer diepgaand onderzoek heeft Leefmilieu Brussel - BIM ongeveer 9200 verontreinigde of mogelijk verontreinigde percelen geregistreerd.

De actie die momenteel loopt, heeft betrekking op de validatie van deze inventaris, een werk dat wordt gespreid over een periode van om en bij de 3 jaar. De eerste informatiebrieven werden verstuurd naar de eigenaars of exploitanten van sites die op dit moment opgenomen zijn in het in-

ventarisontwerp. U staat op die lijst? Dan hebt u eventueel de mogelijkheid om uw site van dit ontwerp van inventaris te halen, uiteraard mits voorlegging van de nodige bewijsdocumenten. Antwoordt u niet op de brief, dan zal uw terrein automatisch worden opgenomen in de inventaris van verontreinigde of mogelijk verontreinigde bodems.

Mogelijke verontreiniging

Wanneer een bodem wordt beoordeeld als zijnde "mogelijk verontreinigd", dan kunt u dat vermoeden betwisten binnen de 3 maanden. In dat geval dient u te bewijzen dat uw terrein vrij is van verontreiniging, door bijvoorbeeld aan te tonen dat de vermelde risicoactiviteit er nooit heeft plaatsgevonden. U kunt eveneens bewijzen dat het terrein in kwestie reeds werd gesaneerd volgens doeltreffende schoonmaakprocedures. U kunt eveneens (voor uw rekening) een verkennend bodemonderzoek (VBO) laten uitvoeren. Als u het vermoeden van verontreiniging betwist, zal Leefmilieu Brussel - BIM de waarde van uw bewijsmateriaal analyseren – of de resultaten van een eventueel VBO – en dan binnen de 2 maanden beslissen om uw terrein al dan niet toe te voegen aan de inventaris.

Na de validatie van de inventaris is een verkennend bodemonderzoek (VBO) verplicht voordat u het terrein kunt verkopen, u er werken uitvoert, er een risicoactiviteit plant enz. Op grond van de conclusies van het VBO zal het terrein van de lijst

worden gehaald of worden toegevoegd in de categorie "verontreinigd".

Verontreinigde gronden

Wordt uw terrein ondergebracht in de categorie "verontreinigd", dan moet u een risicostudie uitvoeren, die wordt toevertrouwd aan een erkende professional. Via deze studie kan de verontreiniging precies in kaart gebracht worden en het risiconiveau voor de gezondheid en het milieu worden bepaald. Dankzij deze elementen kan eveneens worden bepaald of uw site al dan niet gesaneerd dient te worden.

WAT IS EEN VERKENNEND BODEMONDERZOEK ?

Een verkennend bodemonderzoek (VBO) is een bodemstudie van uw terrein. Deze studie dient verplicht te worden uitgevoerd door een professional die erkend is in de discipline “bodemverontreiniging” en vooraf te worden goedgekeurd door Leefmilieu Brussel - BIM. Ze bepaalt of uw terrein al dan niet verontreinigd is en of die verontreiniging groot is. Ze evalueert de noodzaak om meer diepgaande studies te verrichten en of de verontreiniging desgevallend moet worden aangepakt.

Premies

Onder bepaalde voorwaarden kent het Brussels Hoofdstedelijk Gewest premies toe voor het verkennend bodemonderzoek en voor de risicostudies. Deze premies worden alleen maar verleend aan de eigenaars van mogelijk verontreinigde terreinen die niet verantwoordelijk zijn voor deze eventuele verontreiniging. De premies kunnen oplopen tot 2 200 euro voor studies die werden gestart na 19 oktober 2007. We bekijken ze even in detail:

VOOR WIE?

De premie wordt toegekend aan natuurlijke of rechtspersonen die beantwoorden aan de volgende cumulatieve criteria:

- u bent niet verantwoordelijk voor de vermoedelijke of bewezen verontreiniging;
- u bent de houder van het zakelijke recht (huidig of in het verleden) op het betrokken terrein of u bent gebruiker (huidig of in het verleden) van dit terrein ;
- de bodemstudie werd voor uw rekening uitgevoerd.

De exploitanten van een risicoactiviteit en de betrokkenen bij een ongeval dat aanleiding heeft gegeven tot een bewezen of een vermoedelijke bodemverontreiniging kunnen dus geen aanspraak maken op deze premies.

VOOR WELKE TERREINEN?

Het terrein waarop de premieaanvraag betrekking heeft moet beantwoorden aan de volgende cumulatieve criteria:

- het moet gelegen zijn op het grondgebied van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- het moet het voorwerp (geweest) zijn van een sterk vermoeden van verontreiniging vanwege Leefmilieu Brussel – BIM ;
- er werd nog geen financiële tegemoetkoming aan verleend vanwege het Gewest, andere dan een premie voor de realisatie van een bodemstudie of voor de tenuitvoerbrenging van maatregelen voor het beheer van de verontreiniging.

VOOR WELKE STUDIES ?

De premie wordt toegekend voor:

- een verkennend bodemonderzoek (VBO) gestart na 20 januari 2005 ;
- een risicostudie gestart na 20 januari 2005 ;
- een prospectieve studie gestart na 26 maart 2004, en die betrekking heeft op een terrein waarop een benzinstation en tevens verkooppunt voor het publiek werd geëxploiteerd dat werd gesloten vóór 26 maart 2006.

Voor eenzelfde terrein kan een premie worden toegekend voor elk van deze studies.

VOOR WELKE BEDRAGEN ?

- 30% van de studiekosten met een maximumbedrag van 1 100 euro voor de studies die werden gestart voor 9 oktober 2007 (Stelsel 1) ;
- 60 % van de studiekosten met een maximumbedrag van 2 200 euro voor de studies die werden gestart na 19 oktober 2007 (Stelsel 2).

De premieaanvragen moeten worden gericht aan Leefmilieu Brussel – BIM na afloop van de studie en ten laatste:

- op 18 januari 2008 in het geval van Stelsel 1 ;
- binnen de drie maand na de goedkeuring van de studie in het geval van Stelsel 2.

Meer informatie: download van www.leefmilieubrussel.be de brochure “Validatie van het ontwerp van inventaris van de vervuilde of mogelijk vervuilde bodems in Brussel” en de fiche “Premies bodemstudie” of neem contact op met mevr. Sofie Buckens: sbc@ibgebim.be - 02/775 79 16 of de heer Saïd El Fadili: sel@ibgebim.be - 02/775 75 58.

Nieuwe wetgeving koeltechnici : alles over de overgangs- periode

U bent koeltechnicus. Hebt u al gehoord van de nieuwe Brusselse wetgeving en vraagt u zich af wat u moet doen tijdens de overgangperiode?

Het nieuwe besluit, dat op 24 april 2007 is verschenen in het Belgische Staatsblad, is op 1 juni 2007 in voege getreden. Het heeft tot doel om de emissie van substanties die de ozonlaag aantasten en van broeikasgassen zoveel mogelijk te beperken. Het voorziet bovendien een aantal nieuwe procedures:

- minimale kwalificatievereisten voor koeltechnici in de vorm van een bekwaamheidscertificaat koeltechniek;
- erkenning van de examencentra waar koeltechnici hun bekwaamheidscertificaat koeltechniek kunnen behalen;
- invoering van een verplichte registratie voor bedrijven die koeltechnici in dienst hebben.

De registratie van een koeltechnisch bedrijf dient aan de volgende minimale voorwaarden te beantwoorden:

- de onderneming heeft minstens één persoon in dienst die in het bezit is van een geldig bekwaamheidscertificaat koeltechniek;

- de onderneming stelt een minimale technische ploeg ter beschikking van het personeel om werken uit te voeren aan de koelinstallaties. U kunt de minimale uitrusting raadplegen in de bijlage III van het besluit.

Goed om te weten: koeltechnici die werken als zelfstandige worden eveneens beschouwd als een koeltechnische onderneming.

Er is uiteraard een overgangperiode van twee jaar voorzien; die eindigt twee jaar na de verschijning in het BS van de eerste erkenning van een examencentrum. Gedurende deze periode kunnen de ondernemingen bij hun registratieaanvraag (in plaats van een lijst met personeelsleden die in het bezit zijn van een bekwaamheidscertificaat) een lijst voegen met "geschoolde koeltechnici". Geschoolde koeltechnici zijn koeltechnici die beantwoorden aan bepaalde minimale vereisten:

- de koeltechnicus beschikt over minstens drie jaar ervaring in de koeltechniek en is houder van een diploma, een attest of een certificaat inzake koeltechniek

OF

- hij kan een ervaring voorleggen van minstens 15 jaar in de koeltechniek.

Opgepast: registreer uw onderneming zo snel mogelijk! Sinds 01/12/2007 moeten alle bedrijven geregistreerd zijn. Na die datum kunnen ze geen werkzaamheden meer verrichten aan Brusselse installaties waarbij mogelijk gassen die de ozonlaag aantasten en/of fluorhoudende broeikas-

gassen vrijkomen. Andere installaties die dit risico niet hebben, kunnen nog worden gecontroleerd of hersteld. De koeltechnicus is verplicht te werken voor een onderneming die sinds 01/12/2007 is geregistreerd.

Stel uw aanvraag niet uit. Registeren is heel eenvoudig: u kunt de procedure en het aanvraagformulier downloaden via onze internetsite: www.leefmilieubrussel.be > professionals > installaties

De exploitanten van koelinstallaties moeten er zich van vergewissen dat het koeltechnisch bedrijf, dat borg staat voor het onderhoud van hun installaties, wel degelijk geregistreerd is.

Meer details vindt u in het besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 20 november 2003 betreffende de koelinstallaties (B.S. 09/12/2003) en het Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering van 22/03/2007 inzake de bepaling van de minimumopleidingseisen voor koeltechnici en de registratie van koeltechnische bedrijven. (B.S. 24/04/2007) op www.staatsblad.be

Nog vragen? Neem contact op met mevr. Efdokia Chatzigiannis: ech@ibgebim.be – 02 775 76 09

Herkomstgarantie en groene licentie

U koopt groene stroom als professioneel verbruiker? Voortaan maakt het systeem van de herkomstgarantie, dat onlangs werd goedgekeurd door de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, het mogelijk om de groene stroom te traceren van productie tot verbruik. In de toekomst zal de onderneming die groene stroom aankoopt, de zekerheid hebben dat de geproduceerde groene stroom die overeen-

stemt met de hoeveelheid groene stroom die ze aankoopt, maar één keer wordt verkocht. Het mechanisme voorziet dat de leveranciers ten laatste op 31 maart van elk jaar de herkomstgarantielabels moeten indienen voor de groene stroom die ze hebben geleverd in de loop van het verstreken jaar. Verder kan elke leverancier die in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een fuel mix kan voorleggen van minstens 50% groene stroom, een groene leveringslicentie krijgen.

**Meer info: www.brugel.be
Contact: M. Baptiste Buxant,
bbuxant@brugel.irisnet.be**

NIEUWE WETGEVING

Lucht	Ordonnantie van 01/03/07	verschenen in het Belgisch Staatsblad van 14/03/07	betreffende de bescherming van het leefmilieu tegen de schadelijke effecten en de hinder van niet-ioniserende stralingen (heft KB van 12/07/85 op voor het BHG).
Energie	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 08/03/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 21/03/07	tot opheffing van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 3 juni 1999 tot wijziging van het Koninklijk besluit van 10 februari 1983 houdende aanmoedigingsmaatregelen voor het rationeel energie-verbruik.
Koeltechniek	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 22/03/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 24/04/07	betreffende de bepaling van minimumopleidingseisen voor koeltechnici en de registratie van koeltechnische bedrijven.
Water	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 26/04/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 22/05/07	tot bepaling van de dienststopdrachten van de Regering overgedragen aan het Brussels Instituut voor Milieubeheer in uitvoering van artikel 68 van de ordonnantie van 20 oktober 2006 tot vaststelling van een kader voor het waterbeleid.
BROH	Ministerieel besluit	van 26/04/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 21/05/07	houdende erkenning van de ontwerpers van bijzondere bestemmingsplannen en van desbetreffende milieu-effectenrapporten.
Milieu-impactstudies	Koninklijk besluit	van 05/06/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 21/06/07	betreffende de beoordelingsprocedure van de gevolgen voor het milieu van bepaalde plannen en programma's die in een grensoverschrijdende context aanzienlijke milieu-gevolgen kunnen hebben.
Asbest	Koninklijk besluit	van 08/06/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 22/06/07	tot wijziging van het koninklijk besluit van 16 maart 2006 betreffende de bescherming van de werknemers tegen de risico's van blootstelling aan asbest.
Energie	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 29/03/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 30/05/07	houdende vaststelling van de quota voor groenestroom-certificaten voor het jaar 2008 en de volgende genomen in toepassing van artikel 28 § 2, 3 ^{de} lid van de ordonnantie van 19 juli 2001 betreffende de organisatie van de elektriciteitsmarkt in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Stedenbouwkundige vergunning	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 03/05/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 30/05/07	Tot wijziging van het Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 24 juni 1993 tot vaststelling van de publiekrechtelijke rechtspersonen voor wie de stedenbouwkundige vergunningen, de verkavelingsvergunningen en de stedenbouwkundige attesten door de gemachtigde ambtenaar afgegeven worden.
Carrosserieën	Koninklijk besluit	van 07/06/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 09/07/07	tot uitsluiting van de sector van de verkoop van nieuwe en tweedehands motorvoertuigen van het toepassingsgebied van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening.

NIEUWE WETGEVING			
Energie	Ordonnantie van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 07/06/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 11/07/07	betreffende de energieprestatie en het binnenklimaat van gebouwen.
Milieu-vergunning	Ordonnantie van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 19/07/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 24/08/07	tot wijziging van de Ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende de milieuvergunningen en de Ordonnantie van 25 maart 1999 betreffende de opsporing, de vaststelling, de vervolging en de bestraffing van misdrijven inzake leefmilieu.
Milieu-vergunning	Ordonnantie van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 09/07/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 10/09/07	houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2007 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2002 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering en financiering van de bodemsanering van tankstations en houdende wijziging van de ordonnantie van 5 juni 1997 betreffende milieuvergunningen.
Bodem	Wet	van 15/05/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 20/09/07	houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van 9 februari 2007 tot wijziging van het samenwerkingsakkoord van 13 december 2002 tussen de Federale Staat, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest en het Brussels Hoofdstedelijk Gewest betreffende de uitvoering en financiering van de bodemsanering van tankstations.
Bodem	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 20/09/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 09/10/07	tot toekenning van een premie voor de uitvoering van een bodemonderzoek in het kader van het beheer en de sanering van verontreinigde bodems.
Energie	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 04/10/07 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 23/10/07	houdende precisering van de specifieke criteria en van de procedure betreffende de toekenning van het statuut van beschermd afnemer door de Reguleringscommissie voor Energie in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.
Milieu-vergunning	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 11/10/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 31/10/07	tot vaststelling van de exploitatievoorwaarden voor bepaalde ingedeelde inrichtingen.
Lucht	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 25/10/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 07/11/07	betreffende arseen, cadmium, kwik, nikkel en polycyclische aromatische koolwaterstoffen in de lucht.
Milieu-vergunning	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 11/10/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 12/11/07	tot vaststelling van de exploitatievoorwaarden voor bepaalde ingedeelde inrichtingen. - Addendum.
Lucht	Besluit van de Regering van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest	van 25/10/2007 verschenen in het Belgisch Staatsblad van 14/11/07	betreffende arseen, cadmium, kwik, nikkel en polycyclische aromatische koolwaterstoffen in de lucht. Addendum.